

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 300.— | Negyed évre K 75.—
Fél évre K 150.— | Egy hónap K 25.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.
TELEFONSZÁM: Kladdóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — — 10-29

A közgyűlés bizalmatlanságot szavazott Huberth Ottó főispánnak

**Sürgős interpelláció és küldöttség a kormányzóhoz és
a kormányhoz Magoss György tiszti főügyésznek állá-
sába való azonnali visszahelyezése iránt**

Már jóval 9 óra előtt gyülekeztek a törvényhatósági bizottság tagjai a közgyűlési teremben és élénken tárgyalták a benyújtott interpellációkat. Szokatlanul nagy számban összegyűlt bizottsági tag jelenlétében nyílt meg a közgyűlés, amelynek nyugalmát hamarosan felkavarta Márk Endre hatalmas felszólalása azok ellen a törvénybe ütköző intézkedések és mulasztások ellen, amelyeket a közgyűlésnek tapasztalnia kellett.

Forró volt már a hangulat, a mikor Magoss György dr. a méltatlanul üldözött tiszti főügyész fejelemé ügyére került a sor. Márk Endre súlyos igazságokkal teli és izzó lendületű beszédben követelte, hogy Magoss György állásába nyomban visszahelyeztessék és nyomós indokok alapján javasolta, hogy a közgyűlés fejezze ki bizalmatlanságát a főispán iránt. Végsőkig feszült izgalom előzte meg a névszerinti szavazást, amelynek eredményeként Márk Endre indítványának első részét 71 szóval 4 ellen, második részét, a bizalmatlansági indítványt 47 szóval 11 ellen elfogadták. A bizalmatlansági indítvány mellett szavazott a városi tisztviselők közül Vásáry István dr. és Rostás István városi főkapitány, ellene szavazott Vargha Elemér dr. th. főjegyző és Aberle Raymond főmérnök.

A helyi és országos politikai szempontból rendkívül nagy jelentőségű közgyűlésről alábbi tudósításunk számol be:

Debreczen város törvényhatósági bizottságának novemberről elmaradt közgyűlését szerdán reggel 9 órakor nyitotta meg Huberth Ottó főispán, miután Miszty Károly dr. aljegyző elmondta a nemzeti hiszekegyet, melyet a közgyűlés tagjai állva hallgattak végig. Elparentálta a főispán a legutóbbi közgyűlés óta elhalt bizottsági tagokat, Polgári Bálintot, Kovács Józsefet és Debreczeni Lajost, akiknek emlékét és érdemeit a közgyűlés jegyzőkönyvben örökíti meg.

A polgármesteri jelentéshez Komlóssy Imre dr. kért szót és a lakáshivatal működését ostromozva, kérte a városi tanácsot, hogy a lakáshivatal elbocsátott tisztviselői közül azokkal szemben, akik nem hibásak, vagy nem egyformán hibásak...

Eklly József: Be lettek csapva! Komlóssy Imre dr.: ... nem keresem, honnan jött a felbuzdítás, hiszen mindnyájan körülbelül tudjuk és ha helytálló is volt a városi tanács erélyes intéz-

kedése, a polgármesternek figyelmébe ajánlja azokat a tisztviselőket, akik ártatlanul jutottak ilyen súlyos helyzetbe.

Vargha Elemér dr. th. főjegyző a beteget jelentett Csóka Sámuel polgármesterhelyettes-főjegyző nevében bejelenti, hogy a kérést referálni fogja a polgármesternek.

Elnök: Márk Endre és Eklly József bizottsági tagok interpellációkat jegyeztek be. Márk Endre a városi tiszti főügyész helyettesítése tárgyában és az 1921. évi érvényes bizottsági közgyűlési tagok névjegyzékének elmulasztása tárgyában, Eklly József a lakáshivatalra vonatkozólag. Mielőtt Márk Endre bizottsági tag ur interpellációját megindokolná, megkérdezem, hogy főispáni intézkedést kíván-e szóvá tenni?

A virilisek névjegyzéke és a törvényes állapot

Márk Endre: Majd rátérek beszédem során. Tisztelt közgyűlés! Engedelmet kérek, hogy először a másodiknak bejegyzett interpellációval foglalkozzam. A virilisek névsora a törvény értelmében egy állítandó össze, hogy legkésőbb a decemberi közgyűlésen elbírálás tárgya legyen és az új esztendő első napján a törvényhatósági bizottság már a maga teljességében léphessen funkcióba. Így történt ez mindig, a román megszállás alatt is, amikor a közgyűlés tartásának engedélyezésével, a törvényesség útjára léptünk. A városi tanácsnak most annál is inkább intézkednie kellett volna, mert azt állítjuk és valljuk, hogy most már teljesen törvényes működésben vagyunk. Sajnos azonban, ez nem történt meg. Sajnálom, hogy a polgármester ur nincs jelen, én mint volt polgármester megállapítom, hogy ő kormányozható betegségben szenved, hogy amikor nehéz esetek adták elő magukat, rendszerint beteget jelentett.

Elnök: Tessék a személyes kérdésektől tartózkodni.

Márk Endre: Már el is végeztem. Írásban adom elő következő indítványomat: A város törvényhatósági bizottsága megülközéssel értesül a beadott interpelláció folytán arról, hogy a virilisek névjegyzéke a mai napig összeállítva nem lett és így az 1921. évi bizottsági közgyűlés valamelyik városi tisztviselő mulasztásából szabályszerűen meg nem alakulhat. Mivel a mulasztás miatti felelősség csak vizsgálat által állapítható meg, a közgyűlés azonnali vizsgálatot rendel el és ennek

foganatosítására az ügy sürgős-ségére való tekintettel 8 nap alatti jelentéstétel kötelezettségével Markovics Elemér dr., Balogh István és Eklly József bizottsági tagokból álló bizottságot küld ki.

Gondoltam arra is, hogy ezzel a kérdés még elintézve nincs, fel kell tehát sürgősen írni a belügy-miniszterhez, hogy ezt a mulasztást valamelyes kijelentésével pótolja.

Komlóssy Imre dr. szerint interpellációról lévén szó, az indítvány nem tárgyalható.

Vargha Elemér dr. th. főjegyző a beteg Csóka Sámuel nevében bejelenti, hogy a polgármester-helyettes személyesen kíván december 29-én, legkésőbb 30-án válaszolni.

Márk Endre: Semmi kifogásom az ellen, hogy máától számított 5 napon belül a kérdés napirendre tűzessék. De a kérdésnek még december 29 előtt tisztázódnia kell, mert 30-án már késő lesz. Ha egy ember beteget jelentett, a törvényhatóság élete beteg nem lehet. A törvényhatóság elég betegséget átszenvedett már ahhoz, hogy végre lerázzon magáról minden akár mesterséges, akár valóságos betegséget.

Vargha Elemér dr. th. főjegyző javasolja, hogy egy hétfőn, december 27-én tartandó rendkívüli közgyűlés napirendjére tűzzék a kérdés tárgyalását.

A közgyűlés ehhez hozzájárul.

A tiszti főügyész helyettesítése

Márk Endre: Ennek a közgyűlésnek több mint 40 esztendő tagja vagyok... (Éljenzés.) Nem azért tettem ezt a kijelentést. (Felkiáltások: Mi sem azért mondtuk!) Ez idő alatt soha nem igyekeztem a főispánnal szemben a főispáni intézkedésekkel foglalkozni. Szerintem a főispán felelős a maga kormányának, azzal elintézheti a maga dolgát, a többi a törvényhatóságra nem tartozik. Most azonban kénytelen vagyok a főispán intézkedésével — és nem a személyével — foglalkozni.

Egy szép napon arra ébredt Debreczen, hogy mikor tisztviselőit klasszifikálták, három csoportba osztották, először félretették azokat, akikre mint gerincemberekre nem támaszkodhattak, a másik részét megfélemlítették bizonyos fejelemé dolgokkal.

Felkiáltások: Jóhiszemű tévedés!

Márk Endre: ... naponként olvashatunk hirdeteményeket, hogy akiknek ez, vagy az a hivatal

ellen kifogásunk van, adják be írásban, majd így meg úgy elintézik. Mindig akadnak emberek, akik személyes hosszuból, vagy intrikából névval, vagy névtelenül az ilyenekre kaphatók. Ennek következtében a törvényhatóság élete nagyon szomorú. A kifejezetten értékes embereket félretették, a másik részt, amely még értékes ugyan, de feltehető róla, hogy kapható lesz bizonyos dolgok intézésére, türték, de folyik ellenük a vizsgálat és működésük így megbénult, a harmadik részt türik, mert könnyen megszerezhető bizonyos intézkedésekre.

Ilyen előzmények után egy napon arról értesült a város, hogy tiszti főügyészt, akiről csak el kell ismerni, hogy a legkvalitívabb hazafi (Hosszantartó viharos éljenzés) és a leggerineesebb emberek egyike, (megújuló viharos éljenzés) nemcsak fejelemé eljárás alá vonták, hanem hivatalából is félretették.

Felkiáltások: Ez a politika!
Márk Endre: A politikát most már kurzushól csinálják. De arra is ébredtünk, hogy beállították a helyébe egy férfit, akit akkor ad hoc kineveztek tb. főügyésszé és nyomban be is ültették a Magoss György főügyési székébe. A helyettesítés a főispán joga, tb. főügyészt is annyit nevezhet ki, amennyit jónak lát. De hogy ki üljön be a főügyési székbe, ez már törvényen alapul. Törvény és szabályrendeletek szabályozzák, ki ülhet bele és kik vannak akadályozva. Különösen a közigazgatási bizottságról szóló törvény és rendeletek szabályozták ezt a kérdést.

A törvényhatósági bizottság tekintetben törvényes jogát gyakorolta is a múlt esztendőben és a főügyész helyetteseként, mint ha csak gondoltunk volna valamely nehéz időre, nem egy, hanem két embert rendeltünk ki és pedig Kölcsey Sándor dr. és Dóczy Emít dr. th. főügyész urakat, akik a közigazgatási bizottságban helyettesként állottak volna elő, ha a főügyész bármilyen tekintetben akadályozva van. Helyettük azonban a főispán ur a Debreczeni Első Takarékpénztár jogtanácsosát, a Közgazdasági Bank igazgatósági tagját ültette be a főügyési székbe és Debreczeni Barna dr. részvesz és szavaz a közigazgatási bizottságban is.

A közigazgatási bizottságban tényleg szavazott is és ezzel a bizottság határozatait teljesen felforgatta. Ezek az intézkedések, amelyeket tett, ipso jure érvény-

telenek. Egy főispáni tévedés tehát megakaszthatja a törvényhatóság életét.

Kérdem a főispán urat, akil itt azért üdvözöltünk, mert úgy gondoltuk, hogy mint bíró-ember megőrzi objektivitását a főispáni székben is, tudatában volt-e ennek a tévedésnek, vagy felülről kapott-e rá utasítást és mi módon gondolja ezt orvosolni?

Kérdem a tanácsot, hogy a törvények, rendeletek és közgyűlési határozat tudatában mi okon nem igyekezett intézkedni, esetleg közgyűlés összehívásával, hogy ez a kérdés orvosolassék?

Közgyűlés már régen nem volt, nem volt alkalmunk ezeket a súlyos kérdéseket megbeszélni. A városi tanácsnak kellett volna legalább talpra állni!

Ekly József: Füllábra állott!

Márk Endre: Minthogy a felfüggesztett tisztí főügyész helyére olyan egyénült, aki a Debreceni Első Takarékpénztár jogtanácsosa és a Közgazdasági Bank igazgatója tagja, mindkét bank pedig a közgyűlés intézkedése folytán gyámoltak és gondnokoltak pénzének elhelyezésére tényleg kijelöltetett, minthogy a két bank a város egyik nagyterjedelmű ohati börténél felerészben csendes társ, minthogy a behelyettesített főügyész, sem behelyettesítését megelőzőleg, sem azóta ezen összeférhetelenség alól a közgyűléstől felmentést nem kért és nem nyert, minthogy a közgyűlés a közigazgatási bizottságba a főügyész helyettesítésére nem a főispán által behelyettesített tb. főügyészt, hanem Dóczy Emil dr. és Kőlcsey Sándor dr. tb. főügyészeket jelölte ki, — mondja ki a közgyűlés, hogy Debreczeni Barna dr. tb. főügyésznek a főispán által történt behelyettesítését, szavazattal való felruházását és tényleges szavazatát törvénybe ütközőnek tekintti, ami azután a novemberi és decemberi közigazgatási bizottsági üléseken meghozott határozatokat is semmissé teszi. Minthogy azonban a közgyűlés a közigazgatási bizottság határozatait felülbírálni nem jogosult, sürgősen írjon fel a közgyűlés a belügyminiszter urhoz, hogy a fentebb jelzett közigazgatási bizottsági üléseken és annak albizottságaiban hozott határozatokat az előterjesztett okok alapján megsemmisítve, hívja fel a közigazgatási bizottságot, hogy a vonatkozó tárgyakat egy a közgyűlés által e célra kiküldött és érdekeltégben nem álló tb. főügyész bevonásával újból bírálja el.

Ha a közgyűlés jogász-tagjai más módot tudnak ajánlani a törvényesség biztosítására, én nem ragaszkodom a javaslatához, de egyelőre kénytelen vagyok kérni, hogy amennyiben megnyugtató választ nem kapunk, akkor ez a kérdés is tűzessék ki a hétfői rendkívüli közgyűlés napirendjére.

Elnök: A hozzám intézett kérdésre nem válaszolok, mert én a közgyűlés által interpellálható nem vagyok. Az érdemleges választ a főügyész ur fogja megadni.

Debreczeni Barna dr. tb. főügyész szerint törvénysértés nem történt. Az itt jelenlevők ingerenciája nélkül meglepetésszerűen jött, hogy Magoss Györgyöt felfüggesztették.

Felkiáltások: Éljen Magoss György!

Debreczeni Barna dr.: Amikor a felfüggesztés bárki ingerenciája nélkül bekövetkezett...

Ekly József: Nem a főügyész uréra!

Debreczeni Barna dr.: ... Akkor gondoskodni kellett az azonnali helyettesítéséről.

Felkiáltások: Hol van Kőlcsey?

A főispán törvényes jogkörében öt tb. főügyésszé nevezte ki és berendelte mai hatáskörébe. Minden tekintetben igaz, hogy a Debreceni Első Takarékpénztár jogtanácsosa és a Közgazdasági Bank igazgatója tagja ezidőszert is és nem is kíván ezen változtatni, mert behelyettesítése csak átmeneti időre szól, az inkompatibilitásba sem ütközik, mert a törvény megengedi a főügyésznek a magánygyámot, különben is a Debreceni Első Takarékpénztár igazgatója tisztí főügyész behelyettesítését tudomásul vette és őt ez időre szabadságolta. Ami a közigazgatási bizottságban való részvételét illeti, ez törvénygyarazat kérdése.

Ekly József: Kurzusmagyarazat!

Debreczeni Barna dr.: Szerinte a helyettesítést a törvény egyes esetekre írja elő, itt pedig állandó távollét esete forog fenn.

Márk Endre: A Debreczeni Első Takarékpénztár nem intézheti Debreczen város ügyeit, tehát az ilyen intézkedés nem

Bizalmatlanság a főispánnal szemben

A tárgysorozatra áttérve több lényegtelen előterjesztés után

Vass Károly dr. a tanács javaslatát terjeszti elő, hogy a közgyűlés vegye tudomásul a belügyminiszter leiratát, amellyel Magoss György dr. tisztí főügyészt állásától felfüggesztette.

Márk Endre: Különböző veszélyek fenyegetik azt, aki a tárgynál felszólalva egy szót is téveszt. Ismerem a mai helyzetet és ezért vigyázok szavaimra. Már elmondtam, hogy milyen fájdalom az egy közgyűlésnek, ha azt hallja, hogy legértékesebb tisztviselőinek egyikét felrekeszik, mert a napirenden levő kurzus így kívánja. Az az ember, aki nem tud beilleszkedni ebbe a keretbe, aki nem akarja minden rendszernek alárendelni magát, mert ember akar maradni, súlyos következményeket idéz föl, amelyek olyan sötét sem kíméltek, meg, mint Magoss György. (Élénk éljenzés.)

Hosszu fogságom idején sokat hallottam beszélni hogy Magoss György egyetért a románokkal, vétkesik városa ellen, hogy hatalmi súlyra jusson. En azt mondtam, ez lehetetlen: En Magoss Györgygel tizenkét esztendőig együtt szolgáltam, éjjel-nappal együtt munkálkodtunk, képtelenség tartom őt erre. Sokkal jobban ismerem egyéniségét, teljes férfinak ismerem és ilyennek is találtam, amikor hazajöttem, át néztem a lapokat az ő működéséről. Nincs gerinces ember ellenség nélkül, a legmagasabb fákát érinti a vihar. Így járt Magoss György is. En megnéztem az ő magatartását és egész férfituak találtam. (Viharos éljenzés.)

Azt mondják, hogy a román tábornokkal egyetértet. Hát kérdem, kinek az érdekében tette ezt? Nem mi értünk? A megszálló hatalmat igyekezett valamennyire lecsendesíteni. Hiszen Debreczen lakosai kendőlobogtatással várták a románokat, mert a lelkek el voltak már nyomva a két forradalom alatt. Ezt senkisémet vitathatja el, itt az emberek félték már odúikból ki-mozdulni. Ebben a helyzetben egy férfi mindent félre téve vállalkozott, nem törődve azzal, hogy hazafiságát kétségbevonják, hogy működését ellene fogják majd fordítani. Mint a tuszok, úgy ő idehaza elszántan mindenre vállalkozott a közügy érdekében, talán még nagyobb szenvedéseket állott ki.

Mikor ezeket látom, az az érzés támad fel bennem, hogy

lehet mérvadó. Ismételten kéri a kérdés napirendre tűzését.

Debreczeni Barna dr., Márk Endre és Juhász Ignác felszólalásai után

Elnök határozatilag kimondja, hogy a közgyűlés a választ nem veszi tudomásul és a kérdést a hétfői rendkívüli közgyűlés napirendjére kitűzi.

Lakásügyi visszasságok

Ekly József interpellációjában a régi lakásügyi vezetőség hibáival szemben az utána következett vezetőség hibáit ismerteti és a közgyűlés általános felháborodása közepette ismerteti több esetet, közöttük egyet, amikor a Move zeneosztályának vezetője, egy nyugalmazott őrnagy kedvéért, aki a térparancsnokság közlése szerint nem tagja a hadseregnek, kidobták a szobájából egy fellábu rokkantat, akinek már csak egy éve van hátra.

Vargha Elemér dr. tb. főjegyző kijelenti, hogy a tanács a maga hatáskörében el fog járni a visszasságok megszüntetésére.

mi lesz még itt, ha az ilyen értékeket is felredobják, hát akkor később mi fog következni. E városban egyszer már ébredjünk fel, elég volt nekünk, amit szenvedtünk a kettős rémuralom alatt. Most már ébredjünk mi, nem azok, akik azt beszélnek, hogy ébredők. Ezek csak beszélnek, mert eddig az ő szerény, szegény tehetségükkel nem érvényesülhettek és most kibujnak odúikból, hogy leszorítsák az érdemeseket a maguk piederestájukról.

Elszörnyedtem, mikor mint akkori polgármester, a belügyminiszteri rendeletet megkaptam, hogy még ez is lehetséges. Nézetem az aktákat, hogy mit vétett ez az ember? Hiszen egy tisztviselőnek csak kivánatos, hogy ügyét megvizsgálják és így széles körben megtudják, hogy becsületes volt, jó volt, igaz volt. De mért kellett felfüggeszteni Magoss Györgyöt? Ez már több a soknál! Ezt már a törvényhatósági bizottság nem nézheti tétlenül!

Vártam, mikor hozzák közgyűlés elé az ügyet. De közgyűlést nem tartottak, mert félték, hogy e kérdés fölött nem lehet könnyen napirendre térni. Az iratokat átolvastam, átnéztem, nem áruok el hivatalos titkot, mert ez iratok közkezen forogtak. És ezekben szörnyűséges dologra jöttem rá.

A mi közgyűlésünk vezetőjét, amikor állását elfoglalta, bizalommal üdvözöltük. Az iratokból azt találtam, hogy a községi ügyészek, a községi főügyéssel szemben, akik más állásponton voltak Magoss György ügyében, közgyűlésünk vezetője, a főispán kérte, hogy ellene bünvádi eljárás indíttassék. (Nagy mozgás és nyugtalanság). Mikor sem az ügyész, sem a főügyész, az állam érdekeinek védelmezői nem látják ezeket a dolgokat fenforogni.

Egy dolgot még el kell mondanom. Azt olvasom az iratokból, hogy a közigazgatási bizottságban tárgyalták ezt az ügyet és ott a mi puspókunk és bizalmunkból a bizottság tagja (Éljenzés) bizonyos leleplezéseket tett. Felolvasott egy jegyzőkönyvet és ebből bizonyos megállapításokat vont le és amint én olvasom, egy uri kézlégyintéssel annak a hiteles jegyzőkönyvnek a tartalmát ott letagadták. Aki egy kicsit foglalkozik közdolgokkal, közhivatali jegyzőkönyvekkel, közokiratokkal, az tisztában van azzal, hogy egy közokirat tartalmát pusztá-

tagadással nem lehet megváltoztatni. Azt a közokiratot meg kell támadni a maga útján és ki kell mutatni a valótlanágát.

Ez a hivatalos jegyzőkönyv közkezen forog és kénytelen vagyok egyes részeit felolvasni. A jegyzőkönyv 1919. március 24-én kelt a debreceni bírák teljes ülésén. (Itt a szónok felolvassa a közsérmert jegyzőkönyvet a tanács-kormány üdvözléséről).

A közgyűlés belátására bizom, hogy egy közhitelű okirattal szemben általános tagadással lehet-e komolyan védekezni, vagy sem?

Egyébként előterjeszttem a következő határozati javaslatot:

A törvényhatósági bizottság Magoss György dr. tisztí főügyész fegyelmi eljárás alá vételét illetőleg úgy közérdekéből, mint a tisztí főügyész érdekéből is a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat megejtését és ennek legsürgebb kerestülvitelét helyesli. Minthogy azonban e vizsgálat nem olyan tények miatt van elrendelve, amelyek a vonatkozó törvény értelmében a felfüggesztés kimondását maguk után vonják, sürgősen felir a közgyűlés a belügyminiszterhez, hogy épen ezért fontos közérdekéből a nevezett tisztí főügyész hivatalától történt felfüggesztésére vonatkozó intézkedését szüntesse meg. Egyszermind kimondja közgyűlésünk, hogy a főispán iránt bizalmatlanságát fejezi ki.

A határozat jogerőre emelkedésbevárása nélkül, soronkivül terjesztendő fel. Megbizza evéghől Degenfeld József gróf, Baltazár Dezső dr., Nagy József, Kun Béla dr. és Gyarmathy István bizottsági tagokat, hogy e határozatot a kormány és ezenkívül a kormányzó ur ő főméltósága elé a közgyűlés nevében szóval is terjesszék elő. (Hosszantartó viharos éljenzés és taps.)

Ekly József a románok bevonulásakor történt eseményeket ismerteti, a híres értékeket, amikor a mai nagy üldözök nem jelentkeztek, nem vállalkoztak, szónokuk, Huss Richárd pedig olyan tere vitte át a tárgyalást, amit az értékeket nem helyeselt. Magoss György akkor vállalkozott és keresztül is vitte, amit vállalt. De ott volt akkor is, amikor a tábornoknál tiltakoztak a hirhedt Ordananta ellen.

A megszállás alatt felfüggesztették állásától Hortobágyi Ernő rendőrkapitányt, aki négy napos szabadságáról nem tért vissza, hanem elment Szegedre forradalmárnak. Debreczent úgy befekettítette, hogy Debreczennel később szóba sem akartak állani. Hortobágyi Ernő rágalmazta meg Magoss Györgyöt, Hortobágyi, akivel volt hitsorsosai is megtagadják a közösséget. A főispán sürgetésére, hogy intézzék már el a Magoss György ügyét, érkezett a belügyminiszter leirata. Amikor az első igazoló bizottság nem igazolta Magoss Györgyöt, a főügyész maga kérte a fegyelmi vizsgálatot, a főispán azonban akkor nem rendelte el azzal, hogy nincs rá szükség.

Komlóssy Imre szerint Magoss György érdekei ellen való a felirat. A főispán iránt bizalommal viseltetik.

Kun Béla dr.: Magoss György érdekében kívánja a feliratot, hogy sürgősen folytassák le a vizsgálatot. Nincs semmi törvényes alapja a felfüggesztésnek. Magoss Györgyvel súlyos igazságtalanság történt, ezért helyes és szükséges a határozati javaslat mindkét része.

Huberth főispán távozását követelte Orbók Attila a nemzetgyűlésen Kálvinista főispánt Debrecen élére!

Botlik József alelnök háromnegyed 11 órakor nyitja meg az ülést.

Harmadik olvasásban elfogadják a földgáz-szerződésről szóló törvényjavaslatot.

Az elnök javaslatára kimondja a Ház, hogy legközelebbi ülést 1921. február 3-án tartja.

Ezután áttértek az interpellációkra.

Drózdly Győző, Paczek Géza és Pákozdy András interpellációira nagyarádi **Szabó István** földművelésügyi miniszter megnyugtató választ adott.

Orbók Attila beszélt ezután.

Megköszöni a belügyminiszternek, hogy a konszolidáció munkájában részt vesz. Figyelmezteti arra, hogy — sajnos — a vidéken még történnek atrocitások és folynak a felekezeti izgatások. Kéri a belügyminisztert, hogy a vidék konszolidációjára is gondoljon, mert a vidéki városokban sok Brittaniaszálló van.

Ezután **Debrecen** város helyzetéről beszél, amely sokkal siralmasabb, mint Budapest helyzete. Az emberek nyomorban vannak, a viszonyok rettenetesek. Debreczenben fejlődött ki az úgynevezett *világító hordár ipar a koromsötétségben*, mely a városban uralkodik. 5—6 koronáért vállalkozik egy hordár, színház után lámpással a kezében hazakisérni az embereket.

Az anyagi nyomorúság mellett erkölcsi nyomorúság is uralkodik. Debreczenben bizonyos klikkek munkája folytán nemcsak antiszemizmus van, hanem ma már egy *katholikus csoport áll szemben a kálvinistákkal* és állandó harc folyik a két csoport között. *Nagy hibát követelt el a kormány, hogy a kálvinista Debreczen élére...*

Bernolák Nándor: Itt az interpelláció tendenciája!

Orbók Attila: Nincs semmi tendenciája interpellációnak. *A kálvinista Rómának egyik tradíciója, hogy az élén kálvinista legyen.*

Bernolák Nándor: Senkisé megkifogásolja, hogy a kormányzó kálvinista!

Orbók Attila: *Hubert Ottó főispán harca Baltazár ellen!*

Bernolák: Az egész harcot Baltazár kezdeményezte!

Orbók Attila: A fővád Baltazár ellen az, hogy elment Nagykarolyba üdvözölni a román királyt. Én Baltazár püspök magyar érzését kétségbe nem vonom, mert az egyház fő elmehezt az ellenséghez, hogy hívei kimelését kérje. *Hubert Ottó személyében látom az okát annak, hogy Debreczenben a társadalmi béke felbomlott. 94 tisztviselő ellen jegyzelmi eljárást indítottak, részben a Károlyi-kormány alatt, részben a kommunizmus alatt tanúsított magatartásuk miatt. Joga van-e annak a Hubert Ottó főispánnak ilyen drákói szigorral fellépni a tisztviselők ellen? Felolvas egy eredeti jegyzőkönyvet, melyet 1919 március 24-én vettek fel a debreceni törvényszék s járásbíróság teljes ülésén*

melyen jelen voltak az összes debreceni bírák. Egy háromtagú bizottság, melynek egyik tagja **Hubert Ottó** jelenlegi főispán volt, egy határozati javaslatot szövegezett, melyben a bírák csatlakoznak a tanácsköztársasághoz. Nem említette volna ezt fel, ha **Hubert Ottó** nem járna most el drákói szigorral érdemes tisztviselők ellen akiknek négy-öt gyermekük van, csak azért, mert megtévedtek. Ha **Hubert** nem botlott volna meg maga is, akkor talán, de csakis talán, lenne joga erre, de ilyen körülmények között nem.

Bernolák Nándor dr.: Az egész beállítás fallácia!

Orbók Attila: Hiteles információk alapján beszél. — **Huberth** igazolták ugyanazok, akik ezt a jegyzőkönyvet aláírták, mindössze 2 szavazat mentette meg a főispánt.

Ezután a debreceni állapotokról beszél. Debreczenben ketős cenzura van: a polgári ügyész is cenzuráz, a katonai cenzor is, úgy, hogy az a debreceni polgár, aki csak debreceni lapot olvas, gyakran még a nemzetgyűlésről sem kaphat kimerítő tudósítást, mert a debreceni cenzorok törlik a nemzetgyűlés üléséről szóló egyes részleteket. Annnyira meg van fojtva a debreceni sajtó, mint ha a háború kelős közepén élnénk, akkor sem volt ilyen szigorúság. Debreceni hírlapíró nem hívhat fel budapesti lapot.

Mikor a debreceni színházat átvette egy kálvinista igazgató, aki egy keresztény társulat élén áll, az egyik debreceni lapban megjelent egy cikk, amely megfenyegette az igazgatót, hogy ne merjen bérletet adni zsidónak. Volt több ízben a debreceni színházban és meg is látszott ennek a figyelmeztetésnek a hatása, mert az igazgató nem mert zsidónak bérletet adni és a színházban sokkal kevesebben voltak, mint ma itt, a parlamentben. — Ez kicsiben az egész keresztény irányzat.

Az utcai atrocitások napirenden vannak, minden éjjel elcsattan egy csomó pofon Debreczen utcáin. Köröskörül mindenütt rend van, Bihar megyében például semmiféle felekezeti villongás nincs. Nem érti azt sem, hogy a miniszterelnök nem bír a cenzurával, amely teljesen a nyakára nőtt. **Baltazár könyve**, melyben védekezik a rágalmak ellen, mivel nyilatkozatokat nem engedtek tőle a lapokban közölni, Debreczenben nem jelenhetett meg, a cenzura nem engedélyezte, felhozták a könyvet Budapestre, itt a cenzura engedélyezte, levitték Debreczenbe, ott három hónapig visszatartotta a cenzura.

Bernolák Nándor: Megint anzágolás!

Elnök: Ne méltóztassék ilyen közbeszólásokkal zavarni a szónokot.

Orbók Attila: Kitűnően informált debreceni családoktól tudja ezeket a dolgokat. Egyébként a cenzurára nézve

jellemző az is, amit ma vettem észre. A *Magyarság* című lapban, mely a közel jövőben kiadandó amnesztia-rendeletéről ír, azzal, hogy **Teleky** miniszterelnök a következőket mondta: *... De az, hogy mit mondott, elejétől végig törölve van.* Hogy képzelem a kormány, hogy tekintélye legyen, ha ilyenek történhetnek?

Usetty Ferenc: *A Pesti Naplóban megjelent az egész nyilatkozat!*

Orbók Attila: A főispánok lemondtak. A *belügyminiszternek módjában van olyan főispánt állítani Debreczen élére, aki a polgárság teljes bizalmát bírja.*

Bernolák Nándor: Lám, itt van a tendencia.

Orbók Attila előterjeszti interpellációját: **Hajlandó-e a vidéken hamarosan törekedni a társadalmi rend helyreállítására, nevezetesen Debreczen élére olyan férfiut állítani főispánnak, aki a polgárság teljes bizalmát bírja?**

Bernolák Nándor személyes kérdésben szót kér, hogy előterjessze az interpelláció által meghurcolt emberek védelmét.

Gaál Gaszton: Hol itt a személyes kérdés?

A ház megadja **Bernoláknak** az engedélyt, hogy erre a kitérjen.

Bernolák Nándor: Tény, hogy Debreczenben a felekezeti békét megbontották azzal, hogy szembeállították a katolikusokat a kálvinistákkal. Az a destruktív szellem, mely a forradalmakat előidézte, nem csekély mértékben Debreczenből indult ki. **Jánossy Zoltán** és **Juhász Nagy Sándor** debreceni képviselők voltak a forradalmi mozgalmak vezetői.

Tasnádi Kovács József: Nem ok voltak, a zsidók voltak!

Bernolák Nándor: Kétségkívül a destruktiónak Debreczenben talaja volt és ez okozta a közizgatási visszasságokat. Debreczen tényleg sötétségben volt, amikor a szabadkőművesek és a zsidók uralkodtak ott. A nemzetgyűlési választási kamrában a legbiztosabb eszközökkel dolgoztak a jelöltek és megtörtént, hogy a kálvinista Róma a keresztény nemzeti egyesület három tagját küldte a nemzetgyűlésbe.

Ezután **Baltazár püspök** magatartását támadja.

Elnök figyelmezteti, hogy amikor debreceni képviselő engedélyt kapott egyes tisztviselők megvédésére, akkor tartózkodjék mások megármadásától.

Bernolák Nándor kijelenti, hogy ő figyelmeztette a kormányt, hogy **Hubert** katolikus ember és így főispáni kinevezése a tapintat és izlés kérdése.

Orbók Attila: Ez az!

Bernolák Nándor: Ha Magyarország kormányzója református ember és ez dicsőség, akkor nem látja be, mert ne lehetne Debreczennek kálvinikus főispánja.

Gaál Gaszton: Nem ez a kérdés! *Igaz-e a jegyzőkönyv, vagy sem?*

Bernolák Nándor: Debreczenben megunták a szabadkőműves uralmat. Szól az igazoltatás körül támadt vitáról és azt

Ekly József, elmondja, hogy többen sürgették Budapestén a vizsgálat gyors lefolytatását, de idehaza huzták, halasztották. **Element Tervej Tamáshoz**, hogy mi van az ügyel és **Tervej** azt felelte: Hagyd el, barátom, hiszen nem ez itt a cél! Arra a kérdésre, hogy talán az, hogy ne lehessen választani, csaknem igenlőleg felelt.

Márk Endre fentartja indítványát és névszerinti szavazást kér. A névszerinti szavazást először a **Magoss György** ügyére rendeli el az elnök. A közgyűlés 71 szavazattal **Komlóssy Imre dr.** egy szavazata ellenében elfogadja a javaslatnak ezt a részét.

Elnök: Következik a második rész, a bizalmatlansági indítvány. Ez személyemet érinti. Nem akarok prejudikálni a szavazásnak, tisztán csak egy ügyben kívánok...

Közbekialtások: Nem lehet! Szavazás van! (Nagy zaj.)

Elnök (csöngést): Akkor elrendelem a szavazást.

A szavazás eredményeként a közgyűlés 47 szóval 14 ellen elfogadja a bizalmatlansági indítványt. (Élénk helyeslés.)

Elnök: A közgyűlés kimondta a bizalmatlanságot, mindamelllett, amíg a kormány és a kormányzó bizalmát bírom, erről a helyről nem távozom és a közgyűlés vezetését magamnak vindikálom.

Ami magát az ügyet illeti, kijelenti a főispán, hogy *igazolható bizottsága lényként állapította meg, hogy a kérdéses irat szerkesztésében részt nem vett. A többit illetőleg a hivatali titoktartás köti.*

Márk Endre személyes kérdésben szólal föl. A felolvasott közokiratot, amíg illetékes helyen hamisnak nem bélyegzik, hitelesnek kell tekintenie. *Nem hiszi, hogy Kesserű Lajos dr. törvényeségi elnök tűrné, hogy az általa aláírt iratot hamisnak bélyegezzék. Az irat azt mondja, hogy többek és Huberth Ottó egyhangú hozzászólása után. Többet ő sem mondott.*

Elnök: Nem tudja, miként került ez bele a jegyzőkönyvbe. Köti a hivatali titoktartás, ezért többet nem mondhat.

Márk Endre napirendi indítványának elfogadása után az elnök szünetet rendelt el.

Posztóárak,
finom gyapjuöltöny és télikabát kelmék valamint kosztümökre a legolcsóbban
RÓTH ADOLF-nál,
Piac-utca 77. szerezhetők be.

Férfi bélelt és Antilop-kezyűkből
Schön Sándornál
DEBRECZEN,
Piac-u. 14. Csapó-u. sarok

Bármily bélyegzéssel ellátott bankjegyeket bevált
Farkas László
bank és tőzsdébizományos, Miklós-utca 1. sz.
Dollár, külföldi penzek vétele.
Jelzálogkölcsönök. Ingatlan vétel és eladás

Ne modell kalapokat
női szörme sapkákat
melyen leszállított arban ajánl a
Rózsa Áruház

Vegyetek menekült bélyegeket!!

mondja, hogy az igazoltatásokat csak akkor akarták keresztülvinni, amikor a mostani kurzus lehanyatlík.

Az elnök, Gaál Gaszton és Bernolák Nándor között hosszabb hárszabályvita indul meg arról, hogy joga volt-e Bernoláknak az interpellációra válaszolni.

LEGSZEBB KALAPOK FRANK EDÉNÉL.

Az igazságügyminiszter az amnesztia-rendeletéről

Budapest, dec. 22. Tomcsányi Vilmos Pál igazságügyminiszter az amnesztia-rendeletéről a következő kijelentést tette:

Az amnesztia-rendelet előkészítése alatt áll. A rendelet intenciója az, hogy végre pontot tegyünk a két forradalmi esztendő után és általános kiengesztelődés jöjjön, amely lehetővé teszi, hogy a nemzet valamennyi tagja ezután vállvetve dolgozhasson együtt az ország érdekében.

DOLLART
és más idegen pénzeket legmegasabb
naplárón váltja be
GÓTSCH SÁNDOR
bankiródjája DEBRECZEN,
Piace-u. 38. I. em. Főposta mellett.

A zürichi devizák

Zürich, dec. 22. (Megnyitás.) Budapest 1:15, Berlin 9:05, New-York 6:51, Milano 22:55, Prága 7:50, Zágráb 4:25, Bukarest 7:35, Varsó 1:10, Bécs 1:55. Oszt. bélyegzett 1.—

ROMÁN és VEGYES
lehelvezésű bankjegyeket
legdrágábban vásárol
RANKAI bankiródjája
Debreczen, Kossuthpl. (Begyutaló-tér 6.)
TELEFON: 209

Megkerült a három „elszöktetett” gyermek

A kereszténygyermek szöktető szövetkezet ügyében, amelyet az egyik debreceni lap közleményével kapcsolatban tegnap mi is — azonban a helyes tényállás alapján — ismertettünk. ma szerencsés fordulat következett be. A legutóbb eltűnt három gyermeket Ács Andort, Édes Lászlót és Rác Jánost a salgótarjáni rendőrség visszatoloncolta Debreczenbe. Valószínűleg elfogyott a pénzük és maguk jelentkeztek Salgótarjában, kérve visszaszállításukat. A rendőrség holnap fogja kihallgatni őket.

Ezzel a zsidó bünszövetkezet szappanbuborékja végleg szét-pattant.

A bukaresti pokolgépes merénylet hiteles adatai

A Temesvári Hírlap december 15-iki száma írja: A bukaresti szenátusban történt robbanás részletei jórészt ismeretesek. Hiteles adatok a következők:

A robbanás közvetlenül az ülés megnyitása előtt fél 3 órakor történt az elnöki emelvény és a királyi trónus között. A trónt a pokolgép szilánkjai teljesen szétrombolták; az elnöki emelvényt és széket súlyosan megromlították. A szilánkok az elnöki székekkel szemben álló Radu Demeter pü-

pököt valósággal lefejezték, a mellette állókat súlyosan megsebesítették, szét roncolták a miniszteri padokat, amelyek a robbanás fészkeivel szemben voltak, ahol azonban a robbanás idején kevés miniszter tartózkodott. A pokolgépnek csak egyharmada robbant föl, kétharmada megmaradt sértetlenül.

Coanda tábornokot, a szenátus elnökét a hátán, jobb és balkarján érték a szilánkok, amelyek egyike szétrombolta máját és veséjét. Coanda belehalt sebeibe. Gracianu miniszternek, (aki azóta

A zsidókérdés a közgyűlésen

Freund Jenő dr. erélyes válasza Szentkirályi Tivadarnak — Telket kapott a Kálvinház — Templomtelkek ügye

A mai közgyűlésen Márk Endre indítványára soronkívül tárgyalta a déli órákban a Kálvinista Templomegyesület kérését telek és egy millió darab téglá adományozása iránt Kálvinház létesítésére.

Csűrös Ferenc dr. előterjesztette a tanács javaslatát, amely szerint a közgyűlés a kért telket és téglát megadja azzal a kötelezettséggel, hogy az építkezés három éven belül megkezdődik.

Márk Endre névszerű szavazást kér, mert közvagyon adományozásáról van szó.

Huberth főispán: A bizottsági tag ur egészen magához ragadja a vezetést.

Márk Endre: Kérem, csak tanácsoltam.

Kiss Gyula dr. szerint megállapítandó, hogy a Templomegyesület alapszabályait jóváhagyták-e már.

Komlóssy Imre ellenzi a kérelem teljesítését a város anyagi helyzete miatt.

Balogh István: A Templomegyesület tagjainak ősei szerették a város vagyonát. Figyelmezteti a tanácsot, hogy külső beavatkozásnak ne engedjen, hanem álljon meg férfiasan határozatai mellett.

Kun Béla a kérelem teljesítése mellett szól.

A tanács javaslatát azzal a módosítással fogadják el, hogy jogerőre a határozat csak akkor emelkedik, ha az egyesület alapszabályait jóváhagyják. Az elfogadás mellett 74 bizottsági tag szavazott, ellene csak Komlóssy Imre dr.

A különböző egyházak templomtelkek iránti kérését illetően a tanács javaslata az, hogy tárgyalni kell az egyházakkal a telkek kijelölése iránt.

Szentkirályi Tivadar a katolikusok kérését támogatja, majd a zsidókérdésre tér át, amely szerinte nagyon veszedelmes kérdés. Vannak derék zsidók is, mint Szántó Győző, aki gyárát letelestelt és külföldi tőkét hozott, vagy Berger Mórincé, aki a háborús jötekmények egyik legkiválóbb vezetője volt és valósággal beleszápadt az örömbé, ha jót tehetett.

Közbeiktatások: Kizárták mindenütt!

Szentkirályi Tivadar: De vannak más zsidók is, egy Székely Imre, aki mindenről leszedte a sápot, egy Freund Jenő, aki mindenki érdekében eljár és így segítette elő a láncskereskedelmet.

A közgyűlés a tanács javaslatát fogadta el.

Több kisebb ügy letérgyalása után az elnöklő főispán megadja a szót az időközben megjelent dr. Freund Jenőnek, aki előadja, hogy mindaddig míg a feljelentői ellen hamis vád miatt a bíróságnál beadott ügyekben ítélet nem lesz, nem óhajtott feljönni a közgyűlési tárgyalásokra. Most értesülvén egy bizottsági tag itt elhang-

meghalt) egy öt centiméteres szilánk a tüdejét ütötte át. Syphu püspöknek egy szilánk a lábait roncította szét. Ciorogariu püspöknek balkezét és ballábát törtek el a bombaszilánkok. Állapota válságos, mert a csontjai összezuzdultak. Valceanu generális az arcán kapott sebet.

Elmondja még a T. H. hogy Mihály Tivadar az illavai fegyverházból kimenekült kommunistákat találja a merénylet elkövetőinek. Mások egyenesen a magyarokat gyanúsítják. A sebesültek közül utoljára Négre szenátor halt meg.

zott rágalmairól, kényszerítve volt feljönni és a közgyűlés előtt elmondani a közte és Szentkirályi Tivadarnak között lefolyt eseményeket, amelyek különben az ellene hamis vád miatt beadott feljelentésben ismertette vannak.

Azokról a gazokról, akik ellene a hamis vádak özönét koholták, beszélni nem akar, de elmondja, hogy 1920 február elején arról értesült, hogy Szentkirályi azt beszéli, hogy a zsidók és élükön ő feljelentették Bernolák Nándort és társait a román parancsnokságnál, hogy pogromra készülnek és e miatt a letartóztatástól félve már megszökött az éjjel Bernolák és Hendl, a következő éjszaka pedig ő és huszonnégy társa hagyják el a várost. — mondja Freund — sok gaz rágalmat hallottam már addig, de ez megdöbbentett, mert annak voltam kitéve, hogy 25—30 uri család itt maradó asszonya télvíz idején engem fog vádolni a család fő távolléte miatt. Elhatároztam, hogy felkeresem a polgármestert és felkértem oda Szentkirályi Tivadart, hogy megcáfoljam előtte a rágalmazó híreket. Azonnal elindultam. Izgatott hangulatban szeltem a város háza felé, amikor találkoztam Lintner Sándor dr. közjegyző urral, aki kérdezte izgatottságom okát. Elmondtam neki utam célját, miközben ő engem kísért. A takarékpénztár előtt állott Szentkirályi Tivadar, elhatároztam, hogy azonnal megszólítom és arra kértém Lintner közjegyző urat, szíveskedjék velem odajönni Szentkirályihoz és hallgassa meg, mit beszélek vele. En Szentkirályit megkérdeztem, hogy igaz-e, amit a feljelentésről és Bernolák eltávozásáról velem közöltek, mire ő igennel válaszolt. Ekkor meggyöttem őt a hír koholt és hazug voltáról. Teljesen megnyugodott és azt mondta, hogy ertesíteni fogja arról érdektársait. — Ugyanakkor azonban elémbe tartotta, hogy azt beszélik, miszerint én mint hitközségi elnök és mint ügyvéd az összes lánckereskedőket, árdragitákat védem és zsidó embereknek mindenféle gazságát képviselem. Azzal válaszoltam, hogy ügyvédi könyveim, személyzetem, a rendőrségi referensek, ügyészség és vizsgálóbíró igazolhatják, hogy soha a háború alatt háborús vétség vagy kihágás miatt egyetlen zsidó embert sem védtém és ha megtettem volna, magam sem tartanám lehetőnek, hogy a hitközség vezetésében részt vegyek és hogy egyáltalában Debreczenben maradjak.

Ekkor azt mondta Szentkirályi, hogy őt és őket Varga Lajos dr. ügyvéd félrevezette és most nevezettnek e tényét ócsárló kifejezésekkel aposztrofálta. De még ezután is azt hozta fel ellenem, hogy én destruktív irányban dolgoztam, mert 1920 nyarán a vasuti műhelymunkásság részére a

zsidóság közt 600.000 koronát gyűjtöttem buza beszerzés céljaira, holott a Debreczeni Első Takarékpénztár azt már megszavazta. Felvilágosítottam erre, hogy a dologról most hallok először és hogy soha sem én, sem a zsidók ilyen célra nem adtak és csodálom, hogy augusztus óta az új keresztényszocialista munkások között egytől sem kértek információt e kérdésben, holott mielőtt a rágalmaknak hitelt adtak, ezektől megtudhatták volna, hogy ez is egy gaz koholmány. Erre Szentkirályi Tivadar megköszönte a közléseket, sajnálta, hogy hitelt adott a híreknek s kijelentette, hogy érdekkörét teljesen fel fogja világosítani a helyzetről.

Mikor a nemzeti hadsereg bevonult, egy pár — saját bűnét leplezni akaró — gazember elképzelhetlen hamis vádakkal illetett engem és tudja a törvényhatósági bizottság, hogy elfogattam. Egy percig sem estem kétségbe, tudtam, hogy meghallgatásom nélkül is minden vád hazugnak fog bizonyulni. Elfogatásom után harmadnapra volt a feleségemnek először annyi lankereje, hogy meglátogathasson. Elképzelhető a viszontlátás drámaisága és az, hogy ő faldokló zokogással hagyott el. Az utcán szembe jött vele Szentkirályi, aki mély kalaplevegéssel köszöntötte. Feleségem nem fogadta köszöntését, mire Szentkirályi megállította s azt mondotta: »Asszonyom, én köszöntöttem.« Feleségem azzal válaszolt, hogy csak jóindulatu emberek köszönését fogadja és tovább ment. De már a másik másodpercben észébe jutottam én, a fogház és utánament Szentkirályinak s lelkiállapotával mentette előbbi magatartását. Szentkirályi tudomásul vette ezt és kijelentette, hogy ő nem tett semmit ellenem, nem is fog tenni semmit és ezt megígérte már nekem Lintner közjegyző előtt is. Ugyanazon napon még dr. Gergely Jenő által azt üzentette a feleségemnek, hogy férfiúi becsületésavára igéri, miszerint ellenem egy lépést sem tesz, legyen feleségem nyugodtan. Március 24-én pedig Szentkirályi Tivadar jelentkezett a rendőrségen és a legerősebb kiszinezéssel vádként adta elő mindazokat ellenem jegyzőkönyvbe, amelyeket Lintner közjegyző előtt letárgyaltunk. Csak azért jött fel — ugymond Freund — hogy megvilágítsam a Szentkirályi vakmerő rágalmazó magatartását és a törvényhatósági bizottságra bizza annak megítélését, hogy Debreczen közéletének milyen züllése állott be akkor, ha ide is el mert jönni a maga rágalmainak kifejezést adni. A maga ügyében fanatikus hittel várja a bíróság ítéletét, amelynek a megvesztegethetetlensége mellett semmitől nem fél. (Általános helyeslés és taps.)

Ezután Szentkirályi Tivadar állott fel és azt mondotta, hogy egy vakmerő támadás, amely Freund Jenő részéről érte a közgyűlési termen kívül — birta rá a visszatérésre. Ő azt ügvet a bíróság elé valónak tartja, ott fog majd kitűnni, hogy ki az igaz ember, ő-e vagy a vakmerő Freund Jenő?

Debreczen mégis tiltakozik

A tárgysorozat azon pontjánál, mely a törvényhatósági reform elleni tiltakozásnak a napirendről való levételét javasolta, Kun Béla dr. felszólalásában rámutatott arra, hogy ő és társai már egy hónap előtt rendkívüli közgyűlésen akartak a reform ellen tiltakozni, azonban a főispán a rendkívüli közgyűlést nem hívta össze. A tiltakozás ma sem késő és ezért határozati javaslatot ter-

jeszt elő, amelyben a közgyűlés tiltakozik a reform ellen. A határozati javaslatot a közgyűlés elfogadta.

Márk Endre a feliratok kapcsán javasolja, utasítsa a közgyűlés a polgármestert, hogy a rendes havi közgyűlések megtartásáról mindenkor és idejében gondoskodjék. Az indítványt elfogadták.

Férfi fehérneműeket készít
HERMAN
NÁNDOR és Tsa
Piac-utca 10. Bikkával szemben.

Kilépések a kormánypartból

Budapest, dec. 22. Befejezett tény, hogy a volt keresztény nemzeti pártnak mintegy 10-12 tagja ma kilép a kormányzópartból. A kilépésről szóló elhatározásukat ma este fogják eljuttatni a kormányzópart elnökéhez: Lingauer Albin, Szmercsányi György, Somogyi István, Tassler Réla, Homonnay Tivadar, Benitzky Odón és Wirtler László. Valószínűleg csatlakoznak a kilépőkhez Windschgraebe Lajos herceg és Budaváry László.

**Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök
igazságban,
Hiszek Magyarország
feltámadásában.**

HIREK.

Karácsonyesti áhitat a Kossuth-utcai templomban. A Kossuth-utcai templomi vallásos estélyek rendezése ezúton is tudatja a hívő közönséggel, hogy *e hó 24-én, pénteken délután fél 5 órakor* a Kossuth-utcai ref. templomban *karácsonyesti áhitatot tart* a következő programmal: 1. Közének. 2. Bibliavetés. 3. Vegyes kar (Mennyből jövők most hozzátok). 4. Bibliavetés. 5. Vegyes kar (Csendes éj). 6. Ima. 7. Közének. 8. Rövid beszéd. 9. Vegyes kar (Nyugodj kised). 10. Bezáró ima. 11. Közének. Az áhitatot *Szele György és Uray Sándor* lelkészek végzik. A vegyes kar ugyanaz — kibővíve — mely még 1919 áprilisában alakult meg a Kossuth-utcai templom mellett s mely akkor, a debreceni bolsevizmus szörnyű emlékü Nagypéntekén, szép énekével vigasztalta és erősítette a hívők szenvedő lelkét. A karácsonyesti áhitatra mindenkit szeretettel meghívunk.

Az éjjeli verekedők. Annak idején megirtuk, hogy Friedmann Dezső dr. orvos, Feldmann Tivadar gazdasági akadémikus és Weisz Károly gabonabizományos feljelentést tettek a rendőrségen több gazdasági akadémiai hallgató ellen, akik őket a Hatvan-utca, illetőleg a József kir. herceg-utca megátaladták és tettleg bántalmazták. A rendőrség már lefolytatta a nyomozást és négy gazdasági akadémikus ügyét, akiknek szerepét tagadásuk dacára gyanusnak találta, a kir. ügyészséghez tette át. Az ügyészség, mint értesülünk, közszendhaborítás miatt indít eljárást a négy akadémikus ellen.

Arékes igazolványok átvétele. A nyugállományú tisztak, nyugdíjas tisztik özvegyek, rangosztályba nem sorolt havi-díjasok arékes igazolványait Debrecen sz. kir. város nyilvántartó hivatalában (Pénzügyi-pa-

lota II. emelet 11. sz. szoba) átvehetik. Debrecen sz. kir. város nyilvántartó hivatala.

Életunt gazdálkodó. Kovács István gazdálkodó ma Nemzei-utca 6 szám alatti lakásán marólugot ivott. Tettének oka ismeretlen. Az öngyilkossági kísérlet után maga ment a közkórházba, ahol kérte ápolás alá vételét. Állapota nem súlyos.

A pénzügyi alkalmazottak igazoltatása. A debreceni m. kir. pénzügyigazgatóság kebelében megalakított igazoló bizottság a pénzügyigazgatósági, a pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevősegi, a debreceni, hajduböszörményi, hajduszoboszlói, berettyóújfalui m. kir. állampénztári, a debreceni m. kir. dohányáru- és bélyegraktári és a debreceni magyar királyi fővármivatali összes tisztviselők és alkalmazottak, valamint a Hajdúvármegye és a Biharvármegye felszabadult területén annak idején működött pénzügyi tisztviselők- és altisztviselők- és ugynevezett tanácskormány és román megszállás alatt tanúsított magatartásuk megvizsgálását megkezdvén, felhívom a közönség köréből mindazokat, kik oly adatoknak vannak birtokában, melyek a fentebb felsorolt tisztviselők illetve alkalmazottak valamelyikének kifogásolható magatartására vallanak, hogy azokat a közszolgálat érdekében hoztam *folgyó évi december hó 31-éig* bejelenteni sziveskedjenek. M. kir. pénzügyigazgatóság. Debrecen, 1920 december hó 31. László kir. tanácsos pénzügyigazgató.

Csokoládék legnagyobb választékán Csemegézők Hun-gária-kávéház mellett.

Női kész kosztümök, ruhák, blousok a legszebb választékban található Frank Sándor cégnél, Piac-utca 42.

Rubin Farkas özvegye Kossuth-u. 15. (Kontsek Géza fűszerüzlete mellett) női divatüzletet nyitott. Blous és pongyolák különlegességei a legizlésebbek és a legolcsóbbak.

Arany Bika gőz- és kád-tűrdő egész nap üzemben

Rózsavölgyi Karácsonyi Album 1920-21. évre megjelent. Tartalmaz: 6 Operette számot, 16 Kabaré és orfeum dalt, 8 Magyar nótát és műdalt, 4 Tánccarabot. Ara K 80.50. Az 1919-20. albumból is kapható még néhány példány. Ara K 57.50. Kapható Hegedűs és Sándor r-t. zeneműkereskedésében.

Flanelruhák és pongyolák 680- koronától kezdve nagy választékban Frank Sándor női fűző árúházában, Piac-utca 42.

Legújabb rendszerű karbid-lámpa, karbid Molnár Testvéreknél.

Ablaküvegezést jutányos árral vállalt Grünfeld üveges, Széchenyi-utca 50.

Dinamó gépeket, kapcsoló táblát, villanyműszereket, mozgósínház berendezéseket, eladók, veszek, vagy cserélek. Földvári Debreceni I. Elektrotechnikai gyár Széchenyi-u. 55. Telefon: 168.

Karácsonyra a legszebb nyak-kendők, selyem zsebkendők, gallér- és bokavendők Frank Imre kalap-üzletében.

Margit-fürdő állandóan nyitva.

Karácsonyi ajándékoknak legalkalmasabb tárgyak: eredeti festmények, irakönyvek, zsolttárok, ifjúsági iratok, képes-könyvek, levélpapírok, karácsonyi díszek, tentatárú készletek és más alkalmas ajándéktárgyak nagy választékban kaphatók Hegedűs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyv-és papirkereskedésében.

Karácsonyi, újvi ajándékoknak disz-művek, zeneművek, mesekönyvek, társasjátékok, levélpapírok, albumok, karácsonyfadíszek

Posztó gyapjuszövetek és szabó kellékek megbízható bevásárlási helye Feldheim Testvérek posztó-árúházában Király-u. 4.

Bélelt bőr, krümes, trikó és kötött keztyük, fésűk, illatszerek, friss gummiáruk, harisnya- és fűszeklitartók, nadráglartók érkeztek Vitáriusnál, Piac-utca 16.

Írógépek, orvosi műszerek, varrógépek, gramofonok szakszerűen javíttatnak Molnár Testvéreknél.

Női és leány téli kabátokat, ruhákat, blousokat, a legolcsóbb árban ajánl Frank Sándor női divat árúháza Piac-u. 42.

Nagy karácsonyi vásár a Werner-divatházban Bika-épület, férfi- és női szövetek, fehérneműek, kötött- és selyemáru nagy választékban.

Alakíttassa kalapjait Széll és Kósánál, Piac-u. 63., ahol a legújabb divat szerint gyorsan és pontosan elkészül.

**Csonka Magyarország — nem ország,
Egész Magyarország — mennyország!**

SZINHÁZ.

A francia opera

Füredy F. Gusztáv — Várady Olga — Kardos István

Kedden este a városi zeneiskola hangversenytermében nagy és előkelő közönség hallgatta Füredy F. Gusztáv harmadik hangverseny-előadását. A Schumann- és Chopin-esték után a francia operát a Füredy-előadásokban — ha lehet — csak nő-emelkedést hozott. Füredy zenetörténelmi tudása sikeresen vetítette a francia opera gyakran nagy hullámokat vető, kanyargó fejlődési vonalát. A »Napkirály« titkára, a racionalista, az etikettes klasszikus Lully, akinek Molière, Corneille és Quinault írtak szövegeket, megteremtő a francia declamation chantéet, a fejlődés egy magasabb fokára löki az olasz zenekart — és kész a francia opera, annyira francia, mint akár Corneille és Racine antik kothurnuson járó vicomijai. Az olasz opera, amely szülte a franciát, ettől kezdve meghalt Párisban, ha Campa ismét olasz illatokkal hinti is meg az Opera Grandé nézőterét. Rameau is tökéletesen francia marad, noha eleinte a hagyományok felforgatójának tartják is a tüneményes erő előtt zavarba jött zenekritikusok. Gluck az új vigopera tónust, Meyerbeer a német tanulságokat hozza, Thomas, Saint Saëns, a többiek pedig a világ zenekincseit olvasztják be a francia aranyba. Így készül el a csodálatos ötvözet, a francia opera, mindig megmaradva csorbítatlanul a francia karakterisztikón.

Füredy helyenkint tetszetősen eredeti, mindig finom és mélyen átgondolt előadását a közönség épp oly kedvel hallgatta, mint később a mutatókat a francia operaszerezők darabjaiból, amelyeket Várady Olga operatársnő adott Kardos István budapesti tanár zongorakíséretével. Várady Olga csodás zenei instrumentum. A nagy érzelmi skálájú műsor problémáit a legnagyobb könnyedséggel oldotta meg. Művészi eszközei közül első nagy terjedelmű, csodálatosan tiszta, tömör hangja, amely néha, mint egy-egy villódzó fénysugár, vagy láthatatlan érc rezgett a levegőben. Az énektechnika bravúrja volt a három Mignon-darab. Ezeket csodálatos precizitással, minden árnyalatot kihozva énekelte, noha temperamentumának inkább felelt meg a Sámson és Delila második felvonásbeli áriája, vagy a Carmen Habanérája. A művésznő a közönség követelő tapsai dacára csak ezt az utolsó számot ismé-

telte meg. Franciául énekelte Massenet Herodiás nagy áriáját. Várady Olgát, aki Debrecenben egy sokáig emlékezetes művészi élmény emlékét hagyta, különösen szeretőnk még hallani egy Wagner-előadást. Kardos István, akit Debrecenhez szoros családi kötelek fűznek, finoman, izlés-sel és jól alkalmazott eredetiséggel adott kíséretet. Olyan korrek és helyenkint nagyon szellemes volt ez a kíséret, amilyent bár gyakran hallanánk Debrecenben. A közönség hosszú tapsokkal róttá le tartozó háláját az est szereplőinek. (—V—)

Aszínházi irodák jelentése.

Csütörtökön, 23-án A) bérletben az óriási sikert ért *Ezüst sárlyt* tűzte ki műsorra a Csokonai-színház.

Pénteken d. u. 4 órai kezdettel, rendes helyárrak mellett Egyed Lenke kacagató mesejátékát Karácsony apól, melyben mintegy 3000 gyermek táncol, mutatja be a Csokonai-színház. A darabban a címszerepet Szigeti Jászna. A vezető táncot Kusztler Irén lejt.

Budai Ilonka, a társulatnak már szeptember 1-től leszerződött szubrettprimadonnája — miután sikerült a megszállott területéről kiutaznia — kedden este megérkezett. A közönségnek f. hó 27-én, hétfőn a *Cigány grófnő* címszerepében mutatkozik be. Az előadás A) bérletben megy.

Little Fox detektív-történet 6 felvonásban. Ez a darab teli van kitűnő ötletekkel, trükkökkel, amerikai ízű, minden benne van, amit kívánunk. A főszerepet Bojda Juci játssza. Bemutatja ma az Uránia.

Az Élet piacán (die Keusche Sündenin), két szerelmes szív regénye négy felvonásban. A szerelmes szív regénye négy felvonásban. A szerelmért minden áldozatra kész lenéges asszonyi szív harcat soha oly meggyőző igazsággal meg nem láttuk, mint Diana Karemie e filmjé. Ezenkívül egy gyönyörű Max Linder vigjátékot: Mari Monasban mutat be ma az Arany Bika mozi.

Repülő lovas II. amerikai kaland-történet második részét mutatja be ma az Apolló.

Karácsony esodája szombat és vasárnap 3 órakor filmen az Apollóban.

Ne engedje

félrevezettetni magát. Csak a valódi

DIANA-sósorszesz

hozza meg a várt eredményt, ha első segítség kell a házban.

Mindenütt kapható!

Kis üveg ára 22.— korona
Közép » » 60.— »
Nagy » » 120.— »

Gyártja a Diana Kereskedelmi R.T. Budapest, V., Nádor-utca 30.

Mész, cement, Kocsikenőcs,
Építkezési anyagok, Acetylön-
Kátránylemez, lámpák,
Gép- és hengerelajok, karbid.

Műszaki és Kereskedelmi Társaság.

MIKLÓS ÉS HERMANN
Debrecen, Hunyadi-utca 17.
Telefonszám: 445.

Brilliánsért, Aranyért
Ezüstért
bámulatos árat fizetünk

Braun A. és Tsa
ékszerkészítők

Piac-u. 28. Passag
a Gambrinus mellett.

Fűszer és gyarmatáru nagykereshedésének

dusan sortirozott raktárát ajánlja n. b. vevői figyelmébe jutányos árak és pontos kiszolgálás mellett

ULLMANN SALAMON
Kereskedelmi Részvénytársaság
Piac-utcai 69.
Vármegyeházával szemben.

Zsirt

teljesen pótló elsőrendű ételolaj kapható

ULLMANN SALAMON
Kereskedelmi R.-T.
fűszer- és csemegeosztályán. Piac-utca 69. sz., Vármegyeházával szemben.

Gyermekének karácsonyra

sehol sem talál megfelelőbb és egyúttal praktikusabb ajándékot, mint a Dr. HEGEDÜSNÉ

Simonffy-utca 2. sz. alatti Gyermek-divatházában. Ruházati cikkeket vegyünk gyermekeinknek!

Férfi és fiu szőrme sapkák

és szövet megrendelésre 24 órán belül készülnek

SAPKAGYÁRTÁSI VÁLLALAT
Széchenyi-utca 16. szám, keresztpótlát.

Fűszer- és gyarmatáru, valamint mindenféle

italárakban legelőnyösebb beszerzési forrás

Gyémánt Géza és Társa
fűszernagykereshedésnél
Piac-u. 58. Telefon 13-07.

Dr. FLEISCHER-**SKABOPORM-**

Legnagyobb mennyiségű: **KENŐS UJJÚ, KAPHATÓ!**

VIZKEZÉSEGET, SOMÓRY, Nem piszkál, szagtalan, nappal is használható. Próbátételek, nagy tételek és családi adagokban. Bőrdörzsölés utána való **SKABOPORMPUDER** 6 korona.

Kapható minden gyógy- **TÖRÖK J.** gyógytára társában. — Főraktár: Budapeston Király-u. 12.

Karácsonyfadiszkek,

karácsonyi és ujévi képeslapok, emlékkönyvek, képeslapalbumok, dísz tárgyak, nippel, vázák, írókézjegyzetek, festékdobozok, más alkalmas karácsonyi ajándék-tárgyak kaphatók

Hegedüs és Sándor

irodalmi és nyomdai r.-t. papíráruházában,

Nyomatott Hegedüs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvnyomdájában, Piac-utca 49.

Törley pezsgő Tokaji aszu
Cognac borok
Likőrök Sajtok és min-
Rumok denféle fűszer ruk

legelőnyösebb bevásárlási forrása

Lindenfeld J. Jenő
fűszer-, csemege- és rövidára nagykereshedésnél
Órói Dagen-eld-tér 7. Telefon 79.

Aranyat, ezüstöt, brilliánsat a legmagasabb árban vesznek

POLLÁK
ékszerész Piac-utca 79.

Tölgyfarönk
1 éves vágású, 200 cm hosszú 15-30 cm vastag, valamint **bükfa boksa szén** teljesen száraz, ömlesztve waggon tételekben azonnali szállításra kapható

Polyánszky Orosz tűzifa- és szénkereshedésnél Piac-u. 58. Telefon 182.

Ostromolják a hölgyeket! Támadják az urakat!

Mindenki csak azt szeretné tudni, melyik az a cég, a mely oly szépen

mos . . . vasal tisztít . . . fest sőt szőrme és bőrt. Nos én megszgom. É cég a

„K Ö Z P O N T I”
Központi és vegyil-tiltő intézet Varga-u. 1.
Minden 8 nap alatt készül el!

Köváry és Altman

szűcsök,
Piac-utca 42. az udvarban, ahol mindenféle szőrme dolgok átalakítását és javítását a legújabb divat szerint pontosan eszközlik.

Állandó raktár finom női és férfi szövetekben, vásznak, schiffonok és sephirekben

Stark Sándornál
Piac-utca 7. szám.

Rőfős szakmába vágó cikkek dus választékban, szolid árak mellett beszerezhetők

Teichman Béla
rőfősáru nagykereshedésnél
Piac-utca 83. szám az udvarban.

APRÓ HIRDETÉSEK

VÉTEL.

Aranyat, ezüstöt, brilliánsokat legmagasabb árban vesznek **Schiffmann** ékszerész, Piac-u. 67.

Veszek fehérneműket, selymeket, paplanokat, garnitúrákat, szőnyeget és szőrméket. Kaiser, Piac-utca 7.

Olmos, olmoscöveket, olmedényeket és mas olomból készült ócska tárgyakat magas áron veszünk. — Cim a kiadóhivatalban.

ELADÁS.

Lámpalámpák megértettek a kaphatók vizont- eladásra is. Blattner Szépe-utca 1.

Hencserok, plüs diványok, Schöberl-ágyak kézen kaphatók Debreczenszky körpitis-nál, Hallkőz 3. Diványokból modoen hencseroket jutányosan készitek.

Zongora családi okok miatt sürgösen eladó. Széchenyi-utca 15.

FALADÁK

különböző nagyságban, jutányos árban eladók. József kir. herceg-utca 32. sz. alatt.

Eladó új és használt butorok a legjobb kivitelű a legelőnyösebb. József királyi herceg-utca 20.

Ebédliő berendezés, szőnyegek. egy divány eladó. Hatvan-utca 16.

12 személyes teljes ezüst evő készlet eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Elegáns női cilinder kalap 500 koronaért és fekete tül estélyi kalap 500 kor. eladó. Simonffy-ut 17.

Gyönyörű karácsonyi ajándékok **dr. Hegedüs** gyermekdivatházában SIMONFFY-UTCA 2.

Tiszta egész íves makulatura papír (ujság) kapható lapunk nyomdájában.

Eladó gyermekjátékok, egy pár 38. és egy pár 35-ös valódi gummi sárcipő. — Cim a kiadóban.

KERESLET.

Aranyat, mindenféle ezüstöt, brilliantot, gyöngyöt vesz Steiner Mihály, Hatvan-utca 2. szám, I. emelet.

Érettségizett fiatal gyakornok kezdő fizetéssel irodába felvétetik Széchenyi-utca 32.

Fűszerszakmában utazó és helyiügynök felvétetik Adorján Jenő és társa fűszernagykereshedő cégnél.

Keresztény menekült jogszigorló vidéken nevelői, helyben pedig bármint állást azonnal vállal. Cimet kérem a kiadóban leadni.

130 koronátig fizetek aranyért, grammjáért, Arany-Bika-bérláz Krámer.

Könyvkötő tanuló és egy tanuló leány a Hegedüs és Sándor r.-t. könyvkötészetébe fizetéssel felvétetik. Piac-u. 49.

VEGYES.

Tyukszemvágni házakhoz bármikor elmegek Sövágó Antal Petőfi-tér 7.

Jó házi koszt kapható. Cim a kiadóba.

Ingyen vihet akárki salakot (slagot) Piac-u. 43. számú háztól.

MAGA HAMIS

fogakat, brilliáns, aranyat, ezüstöt a legmagasabb napi áron adhat el. — Ékszerok, órák nagy választékban. — Elsőrendű saját javítóműhely. — Ugyanott Ortsch röpléghajszkodó.

BENEDIKT JENŐ ékszerész,
Verbőczy-utca 2. szám. (Iparkamara-épület.)

Aranyért 100-130 K-t fizetek a mai napon Brillians, ezüst, platina és hamis fogért magas napi árt

BENEDIKT JENŐ aranyműves
Verbőczy-u. 2. (Iparkamara-ház.)

Fűszer- és csemegeáru, továbbá **csukor** különlegességek nagymennyiségben érkeztek karácsonyra

Rubinstein Béla fűszer- és csemegekereshedésébe
TELEFON 12-55.

Fűszerárak (csak vizont eladók) legelőnyösebb beszereshetők

Adorján Jenő és Tsa fűszer- és gyarmatáru nagykereshedő cégnél, Piac-utca 83. az udvarban.

Szép piros és mosászi Steier almák nagyban és kicsinyben 26 kor. kilója, friss gesztenye 36 korona kilója
Hatvan-utca 48.sz.

Fűszer- és gyarmatáruban vizonteladóknek legelőnyösebb bevásárlási forrás

Friedmann és Asztalos fűszer- és gyarmatáru nagykereshedőknél
Széchenyi-utca 6. sz. — Telefon 9 36.

Felelős szerkesztő: Dr. HEGEDÜS LORÁNT. Kiadó: HEGEDÜS ÉS SÁNDOR Irodalmi és nyomdai részv.-társ.